

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.004.06.2022

Pan
Robert Maślach
Członek Zarządu
Ulf Reinmoeller
Członek Zarządu
EME Aero Sp. z o.o.
Jasionka 949
36-002 Jasionka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/011 – Wspieranie inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	EME Aero Sp. z o.o. ¹ Jasionka 949 36-002 Jasionka
Kierownik jednostki kontrolowanej	Robert Maślach, Dyrektor Zarządzający ds. Operacyjnych Członek Zarządu, od 1 czerwca 2020 r. Ulf Reinmoeller, Dyrektor Zarządzający ds. Gospodarczych, Członek Zarządu, od 1 października 2021 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Uwe Zachau, Dyrektor Zarządzający ds. Operacyjnych, Członek Zarządu, od 4 grudnia 2017 r. do 31 maja 2020 r. Derrick Siebert, Dyrektor Zarządzający ds. Gospodarczych, Członek Zarządu, od 4 grudnia 2017 r. do 30 września 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonywanie zobowiązań wynikających z umowy wsparcia, 2. Efekty systemu wspierania inwestycji.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 1 kwietnia 2022 r. z wykorzystaniem dowodów kontroli wykraczających poza ten okres
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 3, tj. legalności i gospodarności
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
KontrolerKontroler	1. Halina Jabłonowska, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/39/2022 z 13 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str.1)

¹ Dalej: Spółka lub beneficjent.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonywanie przez beneficjenta zobowiązań związanych z realizacją umowy nr //II/98/P/15014/6230/18/DRI o udzielenie pomocy publicznej w formie dotacji celowej zawartej z Ministrem Przedsiębiorczości i Technologii w dniu 17 lipca 2018 r. Celem tej dotacji była budowa zakładu prowadzącego prace w zakresie konserwacji, napraw i remontów lotniczych silników turbinowych w Jasionce.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Na dzień 1 kwietnia 2022 r., a zatem przed planowanym zakończeniem realizacji inwestycji przypadającym na 31 grudnia 2022 r., beneficjent osiągnął wskaźniki określone w umowie dotyczące wysokości nakładów inwestycyjnych oraz liczby utworzonych miejsc pracy.

Wartość kwalifikowanych nakładów inwestycyjnych wyniosła 837 600 277,22 zł wobec wymaganych 799 953 000,00 zł. Utworzono 622 nowe miejsc pracy - wobec wymaganych 400, w tym 388 dla osób z wyższym wykształceniem – wobec wymaganych 130.

Uzyskane przez Spółkę wsparcie w wysokości 62 000 000 zł przyczyniło się do powstania nowoczesnego zakładu (inwestycja greenfield) zajmującego się remontem, konserwacją i naprawą silników lotniczych - zgodnie z wnioskiem i umową o dofinansowanie. W zakładzie remontowane są najnowszej generacji silniki turbowentylatorowe przekładniowe (GFT) Spółka jako pierwsza na świecie wdrożyła urządzenia do transportu oraz przechowywania silników: MTOS (Mobile Transportation and Overhaul Stand) oraz FOS (Fixed Overhaul Stand).

Spółka w okresie swojej działalności kooperowała z ok. 400 polskimi dostawcami rocznie (w tym z ok. 150 kontrahentami lokalnymi i regionalnymi), z którymi obroty w całym okresie realizacji inwestycji wyniosły blisko 1,6 mld zł.

Nowopowstała inwestycja została zaprojektowana w sposób umożliwiający dalszy rozwój zakładu, w tym m.in. budowę kolejnej komory testowej służącej do testowania silników lotniczych.

Beneficjent prawidłowo wywiązywał się z zobowiązań umownych w zakresie sprawozdawczości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonywanie zobowiązań wynikających z umowy wsparcia

1.1 Realizacja umownych zobowiązań dotyczących rzeczowego zakresu inwestycji oraz utworzenia miejsc pracy i utrzymania zatrudnienia

Opis stanu
faktycznego

W dniu 11 września 2017 r. Lufthansa Technik AG oraz MTU Aero Engines AG złożyły w Ministerstwie Rozwoju i Finansów wniosek o udzielenie pomocy publicznej w formie

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

dotacji celowej w kwocie 62 mln zł na realizację nowej inwestycji polegającej na utworzeniu zakładu utrzymania, napraw i remontów silników lotniczych w miejscowości Jasionka.

Zgodnie z treścią wniosku, projekt miał być zrealizowany przez spółkę utworzoną przez wnioskodawców, z 50% udziałem każdego z inwestorów.

Celem projektu miała być budowa nowego, wysoce innowacyjnego zakładu (projekt typu greenfield), prowadzącego działalność w zakresie konserwacji, napraw i remontów (MRO) silników International Aero Engines/Pratt&Whitney's najnowszej generacji. Projekt obejmował utworzenie linii demontażu, montażu i testowania (DAT) silników dla samolotów marek takich, jak np. Airbus A320, Bombardier C-Series i Embraer E-Jet. W zakładzie miały być serwisowane silniki należące do najnowszej generacji silników lotniczych. W wyniku ich zastosowania w samolotach nowej generacji miała nastąpić redukcja zużycia paliwa i hałasu naziemnego.

Zgodnie z wstępną deklaracją wnioskodawców, całkowite koszty inwestycji miały wynieść 799 953 tys. zł, w tym:

- koszt nabycia gruntów lub prawa ich użytkowania wieczystego – 13 955 tys. zł,
- koszt nabycia albo koszt wytworzenia we własnym zakresie środków trwałych, pod warunkiem zaliczenia ich, zgodnie z odrębnymi przepisami, do składników majątku podatnika – 776 788 tys. zł,
- cena nabycia wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii przez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej 9 210 tys. zł.

Zgodnie z przedstawionym przez wnioskodawców harmonogramem ww. koszty miały być ponoszone następująco:

- w 2018 r. w wysokości 365 997 tys. zł,
- w 2019 r. w wysokości 327 084 tys. zł,
- w 2020 r. w wysokości 35 033 tys. zł,
- w 2022 r. w wysokości 71 839 tys. zł.

W latach 2018-2022 w nowoutworzonej spółce miało zostać utworzonych 400 miejsc pracy (w tym 130 dla osób z wyższym wykształceniem), tj. w 2018 r. 75 (25), w 2019 r. 45 (15), w 2020 r. 20 (0), w 2021 r. 110 (40), w 2022 r. 150 (50).

Rozpoczęcie projektu (rozpoczęcie prac przygotowawczych, takich, jak rejestracja nowej spółki i prace związane z uzyskaniem stosownych zezwoleń na realizację inwestycji) zaplanowano na ostatni kwartał 2017 r. Okres inwestowania, tj. ponoszenia kosztów kwalifikowanych zgodnie z wnioskiem miał się rozpocząć w pierwszym kwartale 2018 r.

Do wniosku załączono analizę efektu zachęty.

(akta kontroli str. 2-34)

Umowa nr //II/98/P/15014/6230/18/DRI⁵ została zawarta w dniu 17 lipca 2018 r. pomiędzy Ministrem Przedsiębiorczości i Technologii reprezentowanym przez

⁵ Dalej: Umowa

Zastępcę Dyrektora Departamentu Inwestycji i Rozwoju, Panią Monikę Dadacz a EME Aero Sp. z o.o.⁶ reprezentowaną przez Członka Zarządu Pana Derricka Sierberta oraz Członka Zarządu Pana Uwe Zachau.

Na podstawie ww. umowy zostało udzielone przedsiębiorcy wsparcie w formie dotacji celowej z tytułu poniesienia kosztów kwalifikowanych Inwestycji w maksymalnej kwocie 62 000 000,00 zł. Pomoc została przyznana w związku z realizacją w latach 2018-2022 Inwestycji polegającej na budowie zakładu prowadzącego prace w zakresie konserwacji, napraw i remontów lotniczych silników turbinowych w Jasionce, woj. podkarpackie.

Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy kwota pomocy miała być wypłacona w pięciu częściach, tj.:

- w roku 2018 w kwocie 15 661 190,00 zł,
- w roku 2019 w kwocie 27 092 048,00 zł,
- w roku 2020 w kwocie 12 463 108,00 zł,
- w roku 2021 w kwocie 2 799 735,00 zł,
- w roku 2022 w kwocie 3 983 919,00 zł.

W § 2 ust. 1 umowy zostały określone warunki wypłaty pomocy, tj.:

- 1) w latach 2018-2022 w terminie do dnia 30 września każdego roku przedsiębiorca był zobowiązany do przedłożenia do akceptacji ministra sprawozdanie finansowo-rzeczowe, w zakresie poniesionych kosztów inwestycji oraz liczby utworzonych miejsc pracy obejmujące okres począwszy od dnia rozpoczęcia realizacji inwestycji do dnia 31 sierpnia danego roku, sporządzone zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do umowy,
- 2) sprawozdanie powinno zawierać oświadczenie o prognozowanej liczbie miejsc pracy, które przedsiębiorca planuje ponieść w okresie od dnia 1 września do końca roku kalendarzowego, w którym jest ono składane,
- 3) w terminie 30 dni od dnia zaakceptowania przez ministra sprawozdania miała nastąpić wypłata dotacji.

Zgodnie z zapisami § 2 ust. 3 przedsiębiorca był zobowiązany do przedstawiania w latach 2019-2027 w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku danych odnoszących się do inwestycji i dotyczących łącznej wysokości podatków CIT, PIT, VAT oraz podatku od nieruchomości, jakie zostały zapłacone przez przedsiębiorcę za rok poprzedni oraz wartości sprzedaży na rynek krajowy w związku z inwestycją.

Ponadto w § 4 ust. 2 umowy określono obowiązki w związku z zawarciem umowy

- 1) utworzenie w związku z inwestycją najpóźniej do 31 grudnia 2022 r. co najmniej 400 nowych miejsc pracy, w tym co najmniej 130 miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem,
- 2) utrzymanie wymaganej liczby utworzonych miejsc pracy przez okres co najmniej 5 lat od dnia utworzenia każdego z nich,
- 3) poniesienia najpóźniej do dnia 31 grudnia 2022 r. kosztów inwestycji w wysokości co najmniej 799 953 000,00 zł,

⁶ Dalej: spółka, beneficjent, przedsiębiorca, firma

- 4) utrzymania w województwie podkarpackim, zgodnie z Rozporządzeniem 651/2014 inwestycji o wartości początkowej 799 953 000,00 zł przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji inwestycji,
- 5) przedkładania ministrowi w latach 2023-2027 corocznych sprawozdań w zakresie utrzymania inwestycji o zadeklarowanej wartości początkowej oraz utrzymania zadeklarowanej liczby utworzonych miejsc pracy według wzoru stanowiącego załącznik do umowy,
- 6) przekazywanie ministrowi, na każde pisemne wezwanie informacji i wyjaśnień na temat realizacji inwestycji, w tym także do przedkładania dokumentów lub ich poświadczonych kopii, włączając w to wszystkie faktury i wyciągi bankowe dotyczące kosztów inwestycji poniesionych w związku z realizacją inwestycji,
- 7) ewidencjonowania danych (prowadzenia zapisów księgowych i kadrowych) w sposób umożliwiający jednoznaczne ustalenie, bieżące monitorowanie i weryfikację, w tym kontrolę kosztów inwestycji oraz utworzonych miejsc pracy.

W latach 2019-2023 upoważnieni przedstawiciele ministra mieli przeprowadzać w siedzibie przedsiębiorcy lub w miejscu realizacji inwestycji kontrolę w celu ustalenia wysokości kosztów inwestycji poniesionych przez przedsiębiorcę od dnia rozpoczęcia realizacji inwestycji do ostatniego dnia roku kalendarzowego poprzedzającego rok, w którym miała być przeprowadzana kontrola.

Realizacja inwestycji zgodnie z umową miała polegać w szczególności na wykonaniu działań opisanych we wniosku o udzielenie pomocy z dnia 11 września 2017 r.

W pkt 4 wniosku został ujęty wykaz kosztów projektu wraz z harmonogramem ich ponoszenia w poszczególnych latach realizacji inwestycji. Zgodnie z załączoną przez beneficjenta informacją zestawienie miało charakter wstępnego planu – harmonogram ponoszenia wydatków miał być doprecyzowany na etapie podpisywania umowy o dotację.

Ostateczny harmonogram kosztów, ale bez podziału na ich kategorie został zawarty w załączniku nr 4 do umowy.

(akta kontroli str. 35-62)

1.2 Dokumentowanie realizacji zobowiązań umownych oraz rozliczanie otrzymanego dofinansowania zgodnie z warunkami umowy

Opis stanu faktycznego

Beneficjent przekazywał sprawozdania finansowo-rzeczowe z realizacji umowy:

- 20 września 2018 r. do Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii za rok 2018 r. (korekta 24 i 29 października 2018 r.)
- 30 września 2019 r. do Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii za rok 2019 za okres od rozpoczęcia realizacji inwestycji do dnia 29 grudnia 2019 r.,
- 28 września 2020 r. do Ministerstwa Rozwoju za okres od rozpoczęcia realizacji inwestycji do 31 grudnia 2020 r.,
- 27 września 2021 r. do Ministerstwa Rozwoju i Technologii za okres od rozpoczęcia realizacji projektu do 31 grudnia 2021 r.

Wszystkie ww. sprawozdania zawierały wykazy za cały okres sprawozdawczy, tj. od rozpoczęcia realizacji inwestycji do 31 sierpnia danego roku wraz z prognozą od 1 września do końca roku, którego dotyczyło sprawozdanie:

- miejsc pracy utworzonych i utrzymanych,
- kosztów kwalifikowanych.

(akta kontroli str. 63-80, płyta CD)

Z załączonych sprawozdań wynika, że zarówno liczba utworzonych miejsc pracy, (w tym dla osób z wyższym wykształceniem), jak i poniesione koszty inwestycji w poszczególnych latach jej realizacji przekraczały planowane wskaźniki.

Zgodnie z umową liczba utworzonych nowych miejsc pracy (w tym dla osób z wyższym wykształceniem) w poszczególnych latach wynosiła: w 2018 r. – 75 (25), w 2019 r. – 45 (15), w 2020 r. – 20 (0), w 2021 r. – 110 (40), w 2022 r. – 150 (50).

Wykazana w sprawozdaniu przekazanym do ministerstwa w dniu 6 maja 2022 r. zawierającym zaktualizowane dane przedstawione w sprawozdaniu za 2021 r., liczba utworzonych miejsc pracy (w tym dla osób z wyższym wykształceniem⁷) w poszczególnych latach wynosiła odpowiednio: w 2018 r. – 115 (84), w 2019 r. – 120 (74), w 2020 r. – 151 (105), w 2021 r. – 169 (95).

Zgodnie z umową koszty inwestycji miały wynosić w poszczególnych latach odpowiednio: w 2018 r. - 202 068 0003,00 zł, w 2019 r. - 349 554 279,00 zł, w 2020 r. - 160 804 848,00 zł, w 2021 r. - 36 123 494,00 zł, w 2022 r. – 51 402 376,00 zł.

Wykazane w sprawozdaniu przekazanym do ministerstwa w dniu 6 maja 2022 r., zawierającym zaktualizowane dane przedstawione w sprawozdaniu za 2021 r., poniesione koszty wynosiły w poszczególnych latach odpowiednio: w 2018 r. - 239 177 349,69 zł, w 2019 r. – 349 975 263,81 zł, w 2020 r. - 177 805 839,35 zł, w 2021 r. – 59 002 294,08 zł.

W okresie objętym kontrolą, tj. od początku realizacji inwestycji do końca 1 kwietnia 2021r. przedsiębiorca poniósł nakłady inwestycyjne w łącznej wysokości 837 600 277,22 zł oraz zostało utworzonych 622 nowych miejsc pracy (w tym 388 dla osób z wyższym wykształceniem), co oznacza, że została przekroczona minimalna kwota kosztów inwestycji określona w umowie (799 953 000,00 zł) oraz minimalna liczba nowych miejsc pracy (400), w tym minimalna liczba miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem (130) planowana do osiągnięcia do końca okresu realizacji projektu, tj. do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli, str. 81-124, płyta CD.)

Dokonana podczas niniejszej kontroli NIK weryfikacja dokumentacji kadrowej (wyciągu z rejestru zatrudnienia, umów o pracę, dokumentów poświadczających wykształcenie, zakresów obowiązków, oględzin miejsc pracy) dobranej próby 10 pracowników Spółki, potwierdziła zatrudnienie tych osób i nie wykazała rozbieżności w stosunku do danych wykazanych w złożonym przez beneficjenta w ministerstwie sprawozdaniu za rok 2021.

Wszystkie skontrolowane umowy o pracę zostały zawarte na czas nieokreślony. Z wybranej próby zaledwie 3 osoby z 10 zatrudnionych wylosowanych do badania kontrolnego nie posiadały wyższego wykształcenia. Z weryfikacji umów wynika również, że kwalifikacje zatrudnionych osób odpowiadały stanowiskom, na których zostały zatrudnione, tzn. dokumenty poświadczające wykształcenie były adekwatne do określonego w umowie o pracę stanowiska oraz do zakresu obowiązków, które były mu przypisane.

⁷ Umowa nie określała jakie kryteria powinno spełniać miejsce pracy dla osób z wyższym wykształceniem.

(akta kontroli, str. 125-156)

Poniesione przez beneficjenta koszty zostały ujęte w ewidencji księgowej, co zostało zweryfikowane podczas kontroli na podstawie przedstawionego przez spółkę rejestru środków trwałych, sprawozdań finansowo-rzeczowych z realizacji inwestycji oraz próby 10 wybranych dowodów księgowych. Zbadano zgodność poniesionych nakładów z celem realizowanej inwestycji, kompletność dokumentacji, w tym dowody zakupu wraz z ich dekretacją księgową, umowy z dostawcami/wykonawcami, protokoły odbioru, dowody zapłaty, dowody przyjęcia środków trwałych.

Dokonane w trakcie kontroli oględziny budynków, maszyn, urządzeń oraz wyposażenia hal zakładu zakupionych na podstawie przedłożonych dowodów księgowych oraz dokumentacji odbioru potwierdziły, że budynki zostały wybudowane, a maszyny i urządzenia zainstalowane, zgodnie z umowami zawartymi z wykonawcami/dostawcami oraz zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniach finansowo-rzeczowych z realizacji inwestycji.

Z uwagi na fakt, że w umowie nie wyszczególniono kategorii kosztów oraz nie została doprecyzowana kwestia ich kwalifikowalności (cel, na jaki udzielono dotacji został określony wyłącznie jako budowa zakładu prowadzącego prace w zakresie konserwacji, napraw i remontów lotniczych silników turbinowych w Jasionce), możliwa była tylko weryfikacja, czy przedstawione do rozliczenia wydatki wpisują się w tak ogólnie sformułowany zakres inwestycji.

(akta kontroli str. 157-407)

W trakcie realizacji projektu w latach 2019-2021 przedstawiciele Ministerstwa przeprowadzili kontrole beneficjenta w zakresie realizacji zobowiązań wynikających z umowy, tj. wysokości ponoszonych przez spółkę nakładów inwestycyjnych oraz liczby utworzonych miejsc pracy, w tym dla osób z wyższym wykształceniem.

Kontrola z Ministerstwa przeprowadzona w dniu 9 października 2019 r. ustaliła, że do dnia 31 grudnia 2018 r. zostały poniesione nakłady inwestycyjne w wysokości 239 165 770,52 zł, co stanowiło 118,36% wykonania wskaźnika określonego w umowie na rok 2018, tj. 202 068 003,00 zł.

Zgodnie z systemem kadrowym liczba utworzonych miejsc pracy na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosiła 115, w tym 84 dla osób z wyższym wykształceniem, co stanowiło 153,33% (dla osób z wyższym wykształceniem 336,00%) wykonania w stosunku do wskaźników określonych w umowie na rok 2018, tj. 75 nowych miejsc pracy, w tym 25 dla osób z wyższym wykształceniem.

(akta kontroli str. 408-412)

Kontrola z Ministerstwa przeprowadzona w dniu 15 października 2020 r. ustaliła, że w 2019 roku zostały poniesione nakłady inwestycyjne w wysokości 350 585 284,09 zł, co stanowiło 100,30% wykonania wskaźnika określonego w umowie na rok 2018, tj. 349 554 279,00 zł.

Zgodnie z systemem kadrowym prowadzonym w przedsiębiorstwie liczba utworzonych miejsc pracy w 2019 r. wynosiła 120, w tym 74 dla osób z wyższym wykształceniem, co stanowiło 266,6% (dla osób z wyższym wykształceniem 493,3%) wykonania w stosunku do wskaźników określonych w umowie na rok 2019, tj. 45 nowych miejsc pracy, w tym 15 dla osób z wyższym wykształceniem.

(akta kontroli str. 413-419)

Kontrola z Ministerstwa przeprowadzona w dniu 8 czerwca 2021 r. ustaliła, że w 2020 roku zostały poniesione nakłady inwestycyjne w wysokości 179 575 782,02 zł, co stanowiło 111,67% wykonania wskaźnika określonego w umowie na rok 2020, tj. 160 804 848,00 zł.

Zgodnie z systemem kadrowym liczba utworzonych miejsc pracy w 2020 r. wynosiła 151,97, w tym 105 dla osób z wyższym wykształceniem, natomiast od początku realizacji inwestycji do 31 grudnia 2020 r. utworzono 386 nowych miejsc pracy, w tym 263 dla pracowników z wyższym wykształceniem, co stanowiło 275,71% (dla osób z wyższym wykształceniem 675,5%) wykonania w stosunku do wskaźników określonych w umowie na rok 2020, tj. 140 nowych miejsc pracy, w tym 40 dla osób z wyższym wykształceniem.

(akta kontroli str. 420-426)

Beneficjent otrzymał cztery przelewy na rachunek bankowy na łączną kwotę 58 016 081,00 zł:

- w dniu 8 listopada 2018 r. w kwocie 15 661 190,00 zł,
- w dniu 18 października 2019 r. w kwocie 27 092 048,00 zł,
- w dniu 28 października 2020 r. w kwocie 12 463 108,00 zł,
- w dniu 30 listopada 2021 r. w kwocie 2 799 735,00 zł.

Powyższe wypłaty transz pomocy zostały dokonane zgodnie z harmonogramem opisanym w § 1 ust. 1 umowy. Do wypłaty w 2022 r. pozostała kwota 3 983 919,00 zł.

(akta kontroli str. 427-428)

Beneficjent przedkładał do Ministerstwa dane o łącznej wysokości podatków CIT, PIT, VAT, podatku od nieruchomości za rok poprzedni oraz wartości sprzedaży na rynek krajowy:

- 12 lipca 2019 r za rok 2018: [...] ⁸, sprzedaż na rynek krajowy - 0,00 zł (spółka nie prowadziła działalności operacyjnej w 2018 r.),
- 24 kwietnia 2020 r. za rok 2019: [...] ⁹. Nie wykazano sprzedaży na rynek krajowy,
- 29 kwietnia 2021 r. za rok 2020: [...] ¹⁰, sprzedaż na rynek krajowy – 339 900,11 zł,
- 1 kwietnia 2022 r. za rok 2021: [...] ¹¹, sprzedaż na rynek krajowy – 504 110,39 zł.

Weryfikacja kwot podatków oraz wartości na rynek krajowy wykazanych w sprawozdaniach została dokonana na podstawie przedłożonych przez beneficjenta deklaracji (PIT, CIT, podatek od nieruchomości, wartości sprzedaży), danych w systemie finansowo-księgowym dotyczących rozliczeń z urzędem skarbowym tytułu podatku VAT.

W kontrolowanym okresie spółka korzystała ze zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiącego regionalną pomoc inwestycyjną dla przedsiębiorców inwestujących w Gminie Trzebowniko na mocy uchwały nr XXXV/332/17 Rady Gminy Trzebowniko z dnia 25 sierpnia 2017 r.¹²

Sprawozdania były składane przez beneficjenta do ministerstwa w przewidzianym w umowie terminie, tj. do 30 kwietnia następnego roku po roku kalendarzowym,

⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie stanowiącym tajemnicę skarbową.

⁹ J.w.

¹⁰ J.w.

¹¹ J.w.

¹² Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego, poz. 2879

którego dotyczyło sprawozdanie, poza sprawozdaniem za 2018 r., które zostało przekazane 12 lipca 2019 r. Zgodnie z wyjaśnieniami beneficjenta¹³, rok 2019 był pierwszym rokiem, w którym spółka podlegała obowiązkom sprawozdawczym w zakresie wysokości podatków i niezłożenie stosownego oświadczenia w wymaganym terminie wynikał z przeoczenia. Informacja została niezwłocznie uzupełniona po otrzymaniu pisma z Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 10 lipca 2019 r. przypominającego o dopełnieniu ww. obowiązku.

Kontrola wykazała, że beneficjent w sprawozdaniach za poszczególne lata ujmował podatki wyłącznie zapłacone w poprzednim roku, o czym informował Ministerstwo w formie komentarza do sprawozdania.

(akta kontroli str. 429-460)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Spółka nieprawidłowo wypełniała obowiązki informacyjne wynikające z § 2 ust. 3 umowy polegające na przedstawianiu w latach 2019 – 2027, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, danych o łącznej wysokości podatków CIT, PIT, VAT i podatku od nieruchomości za rok poprzedni oraz wartości sprzedaży na rynek krajowy:

- dane za rok 2018 zostały przekazane przez Spółkę z 73-dniowym opóźnieniem,
- wykazywane w sprawozdaniach dane dotyczyły podatków zapłaconych w roku poprzednim, natomiast zgodnie z zapisami umowy przekazywane informacje miały odnosić się do danych o podatkach zapłaconych za rok poprzedni.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Spółka znacząco przekroczyła zobowiązania umowne dotyczące poniesienia nakładów inwestycyjnych oraz utworzenia i utrzymania nowych miejsc pracy, a także prawidłowo realizowała obowiązki sprawozdawcze. Prawidłowość sprawozdawczości i wykonanie zobowiązań umownych potwierdzały kontrole ministerstwa właściwego w sprawach nadzoru nad realizacją umowy o pomoc publiczną. Weryfikacja zobowiązań inwestycyjnych, zatrudnieniowych i sprawozdawczych dokonana przez NIK w niniejszej kontroli także nie wykazała nieprawidłowości.

Z uwagi na niewielką skalę, nieprawidłowości dotyczące wykonania obowiązków informacyjnych nie wpłynęły na obniżenie pozytywnej oceny częściowej kontrolowanej działalności.

OBSZAR

2. Efekty systemu wsparcia inwestycji

Opis stanu
faktycznego

Spółka powstała 4 grudnia 2017 r. na mocy umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jako joint venture pomiędzy Lufthansa Technik AG oraz MTU Aero Engines AG pod nazwą EME Aero Sp. z o.o. Każdy z udziałowców posiada 50% udziałów w spółce. Podmiot został wpisany do Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 15 grudnia 2017 r. pod numerem KRS 0000709341.

¹³ Odpowiedź z dnia 3 czerwca 2022 r. na pismo KGP.410.004.06.2022.HJ.4 z 26 maja 2022 r.

W dniu 17 lipca 2018 roku EME Aero Spółka z o.o. podpisała z Ministrem Przedsiębiorczości i Technologii umowę o udzielenie pomocy publicznej w formie dotacji celowej w związku z realizacją inwestycji polegającej na budowie zakładu prowadzącego prace w zakresie konserwacji, napraw i remontów lotniczych silników turbinowych w Jasionce, woj. podkarpackie.

Spółka rozpoczęła działalność operacyjną w grudniu 2019 r. po zakończeniu głównego etapu inwestycyjnego (wybudowanie zakładu), uzyskaniu niezbędnych certyfikatów jakościowych oraz zakończeniu szkolenia dla pierwszych zespołów mechaników i działów wspierających.

EME Aero Sp. z o.o. prowadzi działalność zgodnie z zadeklarowaną na etapie ubiegania się o pomoc publiczną, tj. w zakresie konserwacji, napraw i remontów silników International Aero Engines/Pratt&Whitney's najnowszej generacji, tj. silników typu PW1000G, w tym PW1100G-JM, PW1500G, PW1900G dla samolotów takich marek, jak Airbus A320neo, Bombardier C-Series, Embraer E-Jet.

Umowa zawarta z beneficjentem nie określała szczegółowo kategorii wydatków inwestycyjnych, tj. nie wskazuje, jaką kwotę inwestor winien przeznaczyć na określoną infrastrukturę techniczną/technologię, budynki czy budowle. Wprawdzie w umowie znajduje się postanowienie zgodnie z którym realizacja inwestycji miała polegać na wykonaniu działań opisanych we wniosku o udzielenie pomocy, natomiast wykaz kosztów projektu zawarty we wniosku rozróżnia w harmonogramie realizacji inwestycji bardzo ogólny podział na:

- koszty nabycia gruntów lub prawa do ich użytkowania wieczystego – 13 955 tys. zł, który miał być w całości poniesiony w 2018 r.,
- koszty nabycia albo koszt wytworzenia we własnym zakresie środków trwałych, pod warunkiem zaliczenia ich, zgodnie z odrębnymi przepisami, do składników majątku podatnika – 776 788 tys. zł, który miał być ponoszony w 2018 r. (347 437 tys. zł), 2019 r. (322 479 tys. zł), w 2020 r. (35 033 tys. zł), w 2022 r. (71 839 tys. zł),
- cena nabycia wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii przez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej – 9 210 tys. zł, który miał być ponoszony w 2018 i 2019 roku po 4 605 tys. zł.

Natomiast w załączniku nr 4 do umowy Harmonogram realizacji Inwestycji obejmuje kwoty kosztów, jakie beneficjent powinien ponieść w poszczególnych latach, bez podziału na kategorie. Ze względu na wyżej wskazane różnice pomiędzy wnioskiem a umową nie była możliwa weryfikacja założeń przyjętych w tym zakresie we wniosku ze zrealizowanymi.

Wzór sprawozdania finansowo-rzeczowego z realizacji inwestycji stanowiący załącznik nr 3 do umowy w części finansowej zawierał wyłącznie zestawienie poniesionych kosztów za dany okres w formie wykazu faktur, również bez rozróżnienia kategorii wydatków.

Podobnie kontrole przeprowadzane przez przedstawicieli ministerstwa ograniczały się jedynie do weryfikacji kwoty poniesionych kosztów inwestycji i utworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób z wyższym wykształceniem w odniesieniu do kwot wydatków zaplanowanych do poniesienia w poszczególnych latach.

W sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z realizacji umowy wykazywano wysokość poniesionych przez Spółkę kosztów kwalifikowanych dotyczących nakładów na rzeczowe aktywa trwale oraz wartości niematerialne i prawne, które do dnia 31 grudnia 2021 r. wyniosły łącznie 825 960 746,94 zł.

Składniki majątku Spółki na dzień 1 kwietnia 2022 r. stanowiły wartość 837 600 277,22 zł:

- wartości niematerialne i prawne związane z transferem technologii przez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej – 772 513,36 zł,
- koszt nabycia albo koszt wytworzenia we własnym zakresie środków trwałych pod warunkiem zaliczenia ich, zgodnie z odrębnymi przepisami, do składników majątku podatnika – 814 957 757,47 zł,
- koszt nabycia gruntów lub prawa ich wieczystego użytkowania – 21 870 006,39 zł.

Beneficjent zadeklarował w umowie utworzenie co najmniej 400 nowych miejsc pracy, w tym co najmniej 130 dla osób z wyższym wykształceniem. Zgodnie z umową ww. wskaźniki miały być osiągnięte na koniec okresu realizacji inwestycji, tj. na dzień 31 grudnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą, tj. od początku realizacji inwestycji do 1 kwietnia 2022 r. firma zatrudniła 622 osoby, w tym 388 z wyższym wykształceniem.

Umowa, ani wnioski o udzielenie pomocy nie określały profilu wyższego wykształcenia zatrudnionych osób, nie określały również, na jakich referencyjnych stanowiskach miałyby one pracować. Profil prowadzonej przez spółkę działalności wskazuje, że znaczna większość zatrudnionych pracowników powinna posiadać wykształcenie techniczne, adekwatne do zajmowanych stanowisk.

Przedsiębiorca dokonuje naboru pracowników zgodnie z bieżącymi potrzebami w zakresie zatrudnienia. Każda z nowoprzyjętych osób przechodzi specjalistyczne szkolenie, zanim przystąpi do wykonywania obowiązków na przydzielonym stanowisku.

Na stronie internetowej spółki <https://www.eme-aero.com/pl/kariera> można znaleźć ogłoszenia o bieżących naborach. Liczba zamieszczanych ogłoszeń pokazuje, jak duże są potrzeby zatrudnienia w firmie przedsiębiorcy, co świadczy również o tym, że spółka rozwija swoją działalność.

Do 2026 roku przedsiębiorca zamierza utworzyć łącznie 1000 miejsc pracy.

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników z wyłączeniem członków zarządu wynosiło w latach 2018-2022 [...] ¹⁴:

Na etapie ubiegania się o pomoc beneficjent deklarował, że średnie miesięczne wynagrodzenie brutto będzie wynosiło:

- dla pracowników liniowych [...] ¹⁵,
- dla kadry kierowniczej [...] ¹⁶.

Mając na uwadze, że przekazane przez beneficjenta dane za lata 2018-2022 nie różnią się poszczególnych szczebli zatrudnienia, po uśrednieniu ww. danych należy przyjąć, że firma ponosi koszty zatrudnienia zgodnie z prognozami przedstawionymi w dokumentacji aplikacyjnej.

Dla porównania, średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie rzeszowskim, w który znajduje się realizowana inwestycja wynosiło: w 2018 r. - 3 979,24 zł, w 2019 r. - 4 304,89 zł, w 2020 r. - 4 614,22 zł. ¹⁷

¹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej w związku z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233) NIK wyłączyła jawność informacji w interesie beneficjenta z uwagi na tajemnicę przedsiębiorstwa.

¹⁵ J.w.

¹⁶ J.w.

¹⁷ Źródło: GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/teryt>

Na etapie ubiegania się o pomoc, w dokumencie aplikacyjnym pn. „Informacja o projekcie” oceniane były m.in. rozwiązania technologiczne i organizacyjne określone jako „inne ważne czynniki wpływające na ocenę projektu”, tj.:

- kooperacja z firmami w Polsce (nabywanie materiałów, towarów, usług)
- współpraca z polskimi uczelniami oraz szkołami zawodowymi, w tym utworzenia miejsca szkoleń i praktyk,
- innowacyjność produktów i procesów,
- przyciągnięcie kolejnych firm do Polski,
- proekologiczne oddziaływanie planowanej inwestycji, w tym w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Spółka otrzymała za powyższe kryterium 2 punkty na maksimum 5 punktów możliwych do uzyskania.

Realizując deklaracje zawarte w tej części dokumentacji aplikacyjnej Beneficjent wdrożył szereg działań polegających m.in. na:

- 1) nawiązaniu współpracy z lokalnymi oraz regionalnymi dostawcami usług i towarów (400 kontrahentów rocznie, łączny wolumen transakcji od początku realizacji inwestycji do końca marca 2022 r. 1,6 mld zł),
- 2) zawarcie w dniu 27 czerwca 2019 r. z Powiatem Łańcuckim umowy partnerskiej na realizację projektu pn. „Zmieniamy się dla potrzeb przyszłości” planowanego do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 działanie 9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego, którego celem miała być modernizacja oferty edukacyjnej szkoły zawodowej Powiatu Łańcuckiego,
- 3) zawarcie w dniu 29 stycznia 2019 r. z powiatem Łańcuckim umowy współpracy w zakresie działalności szkoleniowej i promocyjnej, w tym możliwości zorganizowania staży i praktyk dla uczniów jednostek edukacyjnych zarządzanych przez Powiat Łańcucki oraz powołania od września 2019 r. w Zespole Szkół nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Łańcucie klasy objętej patronatem przez EME Aero Sp. z o.o.,
- 4) przekazanie przez EME Aero Sp. z o.o. na mocy umowy zawartej w dniu 28 kwietnia 2022 r. z przedstawicielami Powiatu Łańcuckiego oraz dyrekcją Zespołu Szkół nr 2 w Łańcucie silnika lotniczego dla celów szkoleniowych dla uczniów szkoły,
- 5) zorganizowanie w ramach współpracy z Powiatem Łańcuckim staży i praktyk dla uczniów i nauczycieli:
 - wrzesień 2021 rok: praktyka dla 9 nauczycieli,
 - marzec 2022 rok: staż uczniowski dla 3 uczniów,
 - lipiec-sierpień 2022 rok: planowany staż uczniowski dla 32 uczniów,
 - lekcje dydaktyczne/szkolenia z zakresu specyfiki branży lotniczej dla uczniów klasy patronackiej,
- 3) stworzenie programu stażowego dla studentów w postaci płatnych staży studenckich (w 2018 roku dla 11 studentów, w 2019 roku dla 24 studentów, w 2020 roku dla 26 studentów, w 2021 roku dla 43 studentów, w 2022 roku dla 28 studentów,
- 4) wdrożenie innowacyjnych procesów technologicznych, w tym urządzeń do transportu oraz przechowywania silników MTOS (Mobile Transportation and Overhaul Stand) oraz FOS (Fixed Overhaul Stand),
- 5) zastosowanie systemu akustycznego komina wylotowego zainstalowanego w komorze testowej, podobnego do systemów wlotowych tłumików prętowych, składającego się z połączonych ze sobą tłumików prętowych

- (siatka), rozstawionych w odległościach umożliwiających redukcję hałasu akustycznego o średniej i wysokiej częstotliwości,
- 6) zastosowanie w ramach instalacji oczyszczania ścieków procesu ultrafiltracji, której głównym zadaniem jest rozdzielanie ścieków powstających w procesach technologicznych na dwie frakcje (destylatu), który po wymienniku jonowym stanowi wodę DEMI oraz stężone wody ściekowe (koncentrat); woda DEMI wykorzystywana jest ponownie w procesach technologicznych,
 - 7) w ramach systemu kanalizacji zewnętrznej deszczowej wybudowano separatory substancji ropopochodnych oraz osadniki piasku mające na celu podczyszczanie zanieczyszczeń odprowadzanych do systemu kanalizacji deszczowej w zakresie wymaganego poziomu redukcji w odprowadzanych ściekach określonych przepisami prawa.

Powstanie zakładu remontującego silniki GFT zwiększyło w dużym stopniu kompletność i renomę Doliny Lotniczej na świecie. Spółka jest jednym z największych tego typu zakładów na świecie, co wpływa na zainteresowanie klastrem Doliny Lotniczej przez firmy zagraniczne.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Beneficjent wybudował nowoczesny zakład serwisowy lotniczych silników turbinowych – zgodnie z deklaracją we wniosku o wsparcie oraz umową wsparcia i inwestuje w jego rozwój ponosząc dalsze nakłady inwestycyjne oraz zwiększając zatrudnienie wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości dotyczących realizacji przez beneficjenta zobowiązań umownych Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 10 sierpnia 2022 r.

Kontroler
Halina Jabłowska
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora
z up. p.o. Wicedyrektora
Michał Wilkowicz

.....
podpis